

Problems cun la figlia da quatter onns – tge far?

Intervenziun en il cussegl grond

CUN CORNELIA MÄRCHY-CADUFF
HA DISCURRÌ CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Nua sa volver sch'ins ha difficultads cun il figl u la figla da quatter onns? Il Grischun na porscha nagina cussegliaziun per problems d'educaziun en quella vegliadetgna, critigescha Cornelia Märchy-Caduff (pcd/Razén).** Ella tschenta dumondas criticas a la regenza. «Porscher cussegliaziun che correspunda als basegns» è il titel da l'intervenziun che la deputada da Domat ha inoltrà en l'ultima sessiun. Märchy-Caduff fa cunzunt attent sin largias en la cussegliaziun da famiglias. Ella vul savair cura ch'ins installescha il «post da cussegliaziun da famiglias» – gia planisà en il rapport da famiglias dal 2007.

Tge experientscha ha motivà Vos da far l'intervenziun?

Cornelia Märchy-Caduff: Jau sun scolasta primara e dun scola sin il stgalim bass. Uschia hai jau bler contact cun geniturs. Jau ves ch'i dat adina puspè problems che han cumenzà gia daditg – betg pir en scolina u scola primara. Ins avess stuì pigliar a maun gia avant ils problems, ma ins n'ha betg fatg, perquai ch'ils geniturs na savevan betg co sa volver e nua dumandar cussegl.

Da tge problems sa tracti?

Per exempel co reagir sin agressiun u violenza. U problems d'educaziun. I dat anc savens geniturs ch'èn surdumandads cun uffants pitschens ed els na san betg: «Co tschent'jau cunfins a mes uffant e nua tschent'jau ils cunfins?» Suerter trais onns è la cussegliaziun da babs e mammas terminada. Enfin che l'uffant va a scolina restan ils geniturs persuls. Qua avain nus ina largia. Sch'il medi d'uffants na reagescha forsà era betg, tgi duess lura gidar?

Tranter trais e tschintg onns è l'uffant en in'impurtanta vegliadetgna per metter ils binaris.

Ils emprims tschintg onns èn ils pli impurtants. En scola èsi suenter fitg grev da curreger insatge.

Tge finamiras avais Vos cun l'intervenziun?

Sco scolasta primara enconuscha ella ils quitads dals geniturs – la deputada Cornelia Märchy-Caduff (pcd).

FOTO C. CADRUVI

La regenza duai ademplir quai ch'ella ha empermess a sias uras cun il rapport da famiglia. Ella duai mussar co i stat puncto cussegliaziun en il Grischun? Forsa respunda la regenza che tut saja en urden, ma forsà era ch'i dat largias e ch'ins duess schlargiar la cussegliaziun fin ch'ils uffants van a scolina. Forsa dovri er novas purschidas.

Ma Vos essas persuadida ch'igl exista ina largia?

Gist l'emna passada ha la cussegliaziun per babs e mammas da Cuira schlargià sia purschida era per geniturs cun uffants enfin tschintg onns. Quai vala sulet per Cuira e betg per ils auters lieus. Jau pens ch'i duvrass perquai in signal dal chantun ch'ins duai extender la purschida dapertut en il Grischun. Ina largia datti probabel era tar la cussegliaziun da geniturs da giuvenils enfin 18 onns, pia suenter la scola obligatoria. Là poi dar problems cun depressiuns zuppadas, alcohol, drogas, violenza envers ils geniturs u la refusa dad ir a la-vurar.

En sazez datti gea cussegliaziuns da

tuttas sorts. N'è la purschida betg gia gronda avunda?

Quai resorta lura da la risposta da la regenza. En mintga cas datti blers geniturs che han retegnientschas dad ir tar l'uffizi social a dumandar agid. L'uffizi social vegn collià cun auters problems. Perquai han ils geniturs scrupels. Plinavant hai jau dudi ch'il «Sorgentelefon» – en sazez in servetsch per uffants e giuvenils – vegn savens duvrà da geniturs che na san betg tge pigliar a mauns.

Ils geniturs han il sentiment d'avair disdi sch'els na dattan betg dumogn. Co pon ins prender las retegnientschas da dumandar agid?

Impurtant fissi d'infirmar. Ins sto mussar: dumandar agid n'è betg ina flaivleza. Ils geniturs duain dumandar agid cun in bun sentiment. I fiss era bun da dir a tgi ch'ils geniturs pon sa drizzar. Pli tard pon ils geniturs discurre cun la mussadra da scolina e lezza po renviar ad in specialist u ad in post da cussegliaziun. Ma geniturs cun uffants tranter trais e tschintg onns restan oz persuls.

Nua duain in bab ed ina mamma sa drizzar sch'els han problems cun la figlia da tschintg onns? Al medi d'uffants?

Sch'ins legia quant paucs medis d'uffants che nus avain n'è quai betg in cussegl praticabel. Jau schess dentant ch'il medi d'uffants u il medi da chasa sajan ina buna adressa. Ils medis da chasa ch'jau enconuschan prenan serius talas dumondas. I va gea plitost per mussar nua ch'ils geniturs survegnan agid supplementar.

Vos avais rimnà 60 suttascripziuns da deputads e deputadas per Vossa intervenziun. Quai è bler. Co han Voss collegas reagì?

Tschertins han negà la problematica. Auters, sco per exempel Christina Bucher-Brini (ps), m'ha infurmà che la cussegliaziun da famiglias a Cuira è gia activa. I ha dà differentas reacziuns. Quai chapesch'jau. Mintga politicher tschenta ses accents e tut tenor suttascriva el ina intervenziun u betg.